

канд. екон. наук: спец. 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит». Київ: КНЕУ, 2007. 23 с.

16. Банковские риски: учеб. пособ. / кол. авторов; под ред. д-ра экон. наук, проф. О. Лаврушина и д-ра экон. наук, проф. Н. Валенцевой. Москва: КНОРУС, 2007. 10 с. ISBN 5–85971–602–8.

17. Методичні вказівки з інспектування банків «Система оцінки ризиків», схвалені постановою Правління Національного банку України від 15.03.2004 р. № 104. URL: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=36986>

18. Офіційний сайт Національного банку України. URL: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=123614

19. Закон України «Про банки і банківську діяльність». URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>.

20. Положення про застосування Національним банком України заходів впливу, затверджене постановою Правління Національного банку України від 17.08.2012 р. № 346 (зі змінами). URL: <https://bank.gov.ua/control/uk/publish>.

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ЗАСАДАХ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В УКРАЇНІ

THE STATE POLICY OF FINANCIAL SUPPORT FOR INVESTMENT AND INNOVATIVE ACTIVITY BASED ON PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP IN UKRAINE

У статті розглянуто підходи до державного управління і регулювання фінансуванням інвестиційно-інноваційної діяльності на засадах державно-приватного партнерства (ДПП). Висвітлено головні проблеми в цій галузі, сформульовано державно-політичні завдання для розвитку такої форми фінансування інвестиційно-інноваційних проектів в Україні. Запропоновано концептуальну модель фінансового забезпечення інвестиційно-інноваційної діяльності на засадах розвитку ДПП. Акцентовано, що вона повинна базуватися на поєднанні ринкового і бюджетного механізмів фінансування, де ключовим об'єктом взаємодії є кредитно-фінансові ресурси, їхнє формування та розподіл, які відбуваються під впливом дії інтересів суб'єктів ІІД. Визначено інтереси суб'єктів інвестиційної діяльності на засадах ДПП (держави, банківської системи, бізнесу, науки).

Ключові слова: фінансове забезпечення інвестиційно-інноваційної діяльності; державно-приватне партнерство; інституційне середовище; механізми співпраці держави, приватного бізнесу та науки.

В статье рассмотрены подходы к государственному управлению и регулированию финансирования инвестиционно-инновационной деятельности на основе государственно-частного партнерства (ГЧП). Раскрыты их проблемы, а также сформулировано государственно-политические задания для развития этой формы финансирования инвестиционно-инновационных проектов в Украине. Предложена концептуальная модель финансового обеспечения инвестиционно-инновационной деятельности на основе ГЧП. Эта модель должна основываться на объединении рыночного и

бюджетного механизмов финансирования, где ключевым объектом взаимодействия есть кредитно-финансовые ресурсы, их формирование и распределение, которое происходит под влиянием интересов субъектов ИИД. Определены интересы субъектов ИИД на основе ГЧП (государства, банковской системы, бизнеса и науки).

Ключевые слова: финансовое обеспечение инвестиционно-инновационной деятельности; государственно-частное партнерство (ГЧП); институциональная среда; механизмы взаимодействия государства, частного бизнеса и науки.

In the article is considered approaches to public administration and regulation of financing of the investment-innovation activity on principles public private partnerships (PPP). Main problems of the investment-innovation activity on principles PPP are reflected, and also, are formulated state-political tasks for development of PPP forms of financing of investment-innovation projects in Ukraine. An author is offered the conceptual model of the financial providing investment-innovative activity on principles of development of PPP. This model will be able to be based on combination of market and budgetary mechanisms of financing, where the key object of cooperation are credit-financial resources, their formings and distributing which takes place under act of action of interests of subjects of IIA. The article has determined interests of subjects of investment innovative activity on the principles of PPP (state, banking system, business, science).

Key words: financing of the investment-innovation activity; state private partnerships (PPP); the installation in viroment; mechanisms of interaction between the state, private business and science.

УДК 351.82:334 (477)

Белінська Я.В.

д.е.н., професор кафедри міжнародної економіки
Університет державної фіскальної служби України

Калита Т.А.

здобувач
Університет державної фіскальної служби України

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку України активізація інвестиційно-інноваційної діяльності (ІІД) потребує кардинального покращення її фінансового забезпечення, що можливо на засадах ефективної взаємодії влади, науки та бізнесу у формі державно-приватного партнерства (ДПП). Ефективне фінансування стратегічно важливих інвестиційно-інноваційних проектів (ІІП) за засадах ДПП можливе у разі вирішення низки проблем на рівні державного управління: удосконалення законодавства у сфері розвитку ДПП, підвищення рівня інституційного забезпечення, розвитку державних гарантій у сфері розподілу операційного ризику, бюджетного планування, у земельних питаннях, забезпечення прозорості та відкритості інформації у реалізації такої форми фінансування. Постає необхідність дослідження підходів державного управління та регулювання фінансування ІІП та розробка національної моделі фінансового забезпечення ІІД на засадах розвитку ДПП.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема розвитку інвестиційної діяльності та формування ДПП досліджувалася багатьма вченими. Зокрема ґрунтовний аналіз цієї сфери проведений Т.Г. Васильцевим, А.І. Мокієм, М.І. Флейчуком, О.І. Дацко, Б. Винницьким [2], М. Лендьелом, Б. Онищуком, П. Сегварі, І. В. Калинько [4], Н. В. Гончаренко, В. Варнавским [3], О. Кліменко, В. Корольовим та багатьма іншими.

Постановка завдання дослідження: Незважаючи на велику увагу до розвитку ДПП недослідженими залишаються перспективи використання ДПП для стимулювання інвестиційної діяльності в Україні, в силу специфіки останньої. У ході цього дослідження спробуємо встановити роль держави у фінансуванні інвестиційно-інноваційної діяльності на засадах ДПП та визначити сферу її відповідальності. Також на основі розробленої моделі фінансового забезпечення ІІД на засадах розвитку ДПП окреслимо інтереси всіх учасників реалізації ДПП та визначимо принципи їх узгодження в системі ДПП, що лежать в основі державної фінансової політики.

Виклад основного матеріалу дослідження. Під фінансовим забезпеченням ІІД на засадах ДПП розуміємо систему заходів щодо досягнення цілей фінансування ІІД, спрямованих на формування сприятливого інвестиційно-інноваційного клімату, реалізацію та узгодження національних і приватних інвестиційних та фінансових інтересів, підвищення ефективності використання інвестиційних ресурсів (бюджетних інвестиційних ресурсів, коштів приватного бізнесу, фондів розвитку тощо). Метою використання ДПП як основи фінансового забезпечення інвестиційної діяльності є стимулювання інвестиційно-інноваційної активності усіх суб'єктів економіки шляхом зниження

транзакційних витрат на захист прав власності та мінімізацію ризиків інвестування.

В основі вибору форми ДПП лежать як економічні, так і юридичні переваги, які можна розбити на три основні групи [2]:

1) компенсація «провалів» ринку і державної системи управління; формування фінансових інститутів розвитку;

2) підвищення конкурентоспроможності окремих стратегічних секторів галузей, забезпечення національної безпеки, реструктуризація її відповідних державних активів;

3) збільшення ефективності та гнучкості адміністративної системи шляхом передачі окремих функцій державних органів управління до державних корпорацій.

Хоча криза 2008–2009 рр. в цілому негативно позначилася на інвестиційній діяльності, проекти ДПП не припинили свого існування. За даними центральних та місцевих органів виконавчої влади в Україні станом на червень 2017 року в Україні на засадах ДПП було укладено 189 договорів, з яких 153 договорів концесії, і переважна більшість з них – у сфері житлово-комунального господарства. Також варто зазначити, що в Україні жодного масштабного проекту у формі ДПП не було реалізовано. [6] Це певною мірою пов'язано з недоліками нормативно-законодавчої бази, а саме тим, що концесійне законодавство пропонує авторам проектів простіший спосіб їх підготовки і спрощену систему оцінювання, ніж ДПП.

Таким чином, кількість проектів ДПП, що реалізуються в Україні поступово скорочується, обсяг їх фінансування зменшився і залишається на низькому рівні на тлі різкого зростання обсягів інвестицій в ДПП, що означає «подрібнення проектів» (рис. 1). За даними Світового банку основна сфера реалізації ДПП – ІКТ, в 2015–2016 рр. – порти, домінуюча форма ДПП – так зване «зелене поле». Понад 20% усіх інвестиційних проектів у формі ДПП ініційовано приватними компаніями. Така галузева структура проектів ДПП є неефективною, тому що проекти не завжди мають велику суспільну значимість. Наприклад, за даними Мінекономрозвитку, серед них – вирощування грибів, будівництво мережі магазинів, розведення риби тощо, а також модернізація нафтопереробки за державний кошт або під держгарантії. [12] В Україні впроваджувалися пілотні партнерства в межах інших проектів. З 2009 року успішно діє Проект ШАГО «Реформа міського теплозабезпечення в Україні». Одним із напрямків проекту є сприяння залученню приватного сектору до співпраці з місцевою владою у галузі, енергозбереження у формі державно-приватного партнерства. Іншим успішним прикладом є проект «Локальні інвестиції та національна конкурентоспроможність» (ЛІНК), фінансований Агентством «США з міжнарод-

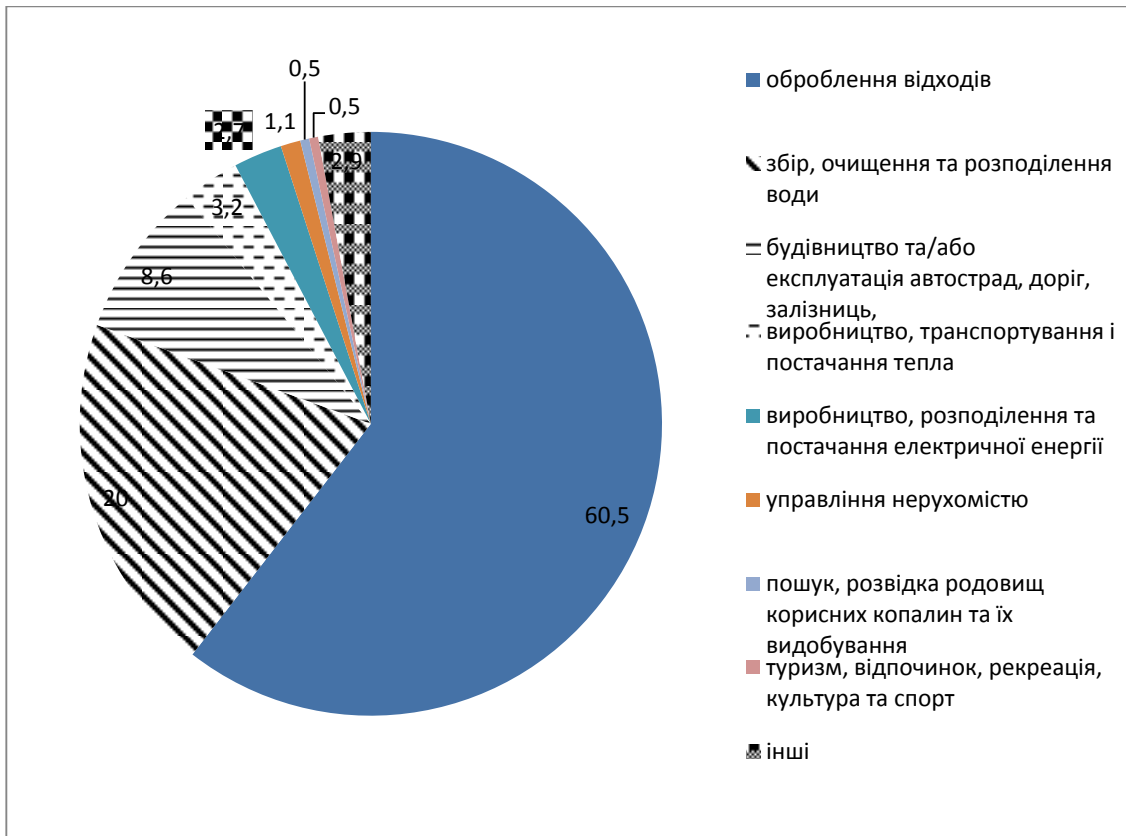

Рис. 1. Галузева структура ДПП в Україні в 2017 році

Джерело: складено автором за даними Мінекономрозвитку України

ного розвитку (ШАГО), одним із завданням якого є також підтримка ДПП в Україні.

Аналіз динаміки інвестицій у проекти на основі ДПП свідчить про те, що перспективи ДПП в Україні на найближчі 3 роки мають транспортна, житлово-комунальна та науково-технологічна сфера, а потенціал державно-приватного партнерства недостатньо було використано для розвитку економічної та соціальної інфраструктури національної економіки.

Проте кількість ДПП в Україні суттєво не збільшується. Основною причиною складності запуску проектів ДПП в Україні є державний інструментарій, що наразі перебуває в стадії розвитку. При спробі реструктурувати конкретний інвестиційний проект ДПП виникає безліч процедурних питань неурегульованих законодавчо. У зв'язку з чим при прийнятті управлінських рішень істотні ризики несе як державний, так і приватний партнер.

Крім того реалізація ДПП має низку проблем – нерозвиненість інституційного середовища в частині недосконалості механізмів співпраці держави і приватного бізнесу, які деформовані через невизначеність законодавства щодо захисту прав власності, невизначеної відповідальності учасників, їх інвестиційних зобов'язань, принципів поділу ризиків, що визначає ступінь залучення приват-

ного капіталу у розв'язанні проблем оптимізації використання фінансових ресурсів для максимізації виробництва суспільних благ і витрат, і відсутність загальнонаціональної та регіональних стратегій розвитку ДПП; неузгодженість діяльності органів влади в сфері залучення інвестицій; дефіцит бюджетних ресурсів для участі у спільних проектах з приватними компаніями; відсутність необхідних управлінських компетенцій; недосконалість системи конкурсного відбору приватних партнерів для проектів ДПП; низький рівень довіри до державних органів, непрозорість діяльності органів влади; недостатній рівень обізнаності та досвіду приватного партнера щодо діяльності в рамках ДПП; нерозвинений ринок довгострокових зобов'язань та низький рівень кредитування реального сектору економіки.

Серед труднощів реалізації ДПП в науково-технологічній та інноваційній сфері України слід назвати неможливість чітко провести розрахунки ефективності втручання держави: вигоди від реалізації проекту ДПП мінус альтернативні витрати (використання відповідних коштів бюджету в інших цілях), ризик можливості підтримки тих проектів, результати яких не знайдуть попиту на ринку, викривлення стимулів добросовісної конкуренції на ринках, можлива монополізація ринку тощо.

Зазначені проблеми переконують, що для розвитку ДПП в Україні як основи фінансового забезпечення ІД необхідно змінити підходи до державного управління і регулювання. Насамперед заходи держави щодо фінансового забезпечення інвестиційно-інноваційної діяльності на засадах ДПП повинні узгоджуватися з інструментами інвестиційної, науково-технічної, інноваційної, грошово-кредитної, фінансової політиками держави. Особливо тісна координація повинна бути між фінансовою, кредитною, інвестиційною та інноваційною політикою, що дозволить забезпечити приплив інвестицій у найбільш перспективні види економічної діяльності.

По-друге, фінансове забезпечення інвестиційно-інноваційної діяльності має бути національно орієнтованим, пристосованим до вітчизняних реалій. Це передбачає розв'язання таких завдань:

1) вироблення національної моделі фінансового забезпечення ІД на засадах ДПП;

2) формування заходів фінансового забезпечення інвестиційної діяльності на засадах ДПП, розвиток інфраструктури системи фінансування ІД, включаючи систему рефінансування кредитних організацій, що кредитують інвестиційно-інноваційні проекти ДПП, створення єдиного інформаційного простору даних, включаючи об'єднання мереж наукових та бізнес-центрів;

3) розробка і вдосконалення нормативно-правового забезпечення системи фінансування інвестиційно-інноваційної діяльності, механізмів стимулювання приватних підприємців до участі в ДПП;

4) створення системи комплексної державної підтримки фінансування ІД на засадах взаємодії держави, приватного бізнесу, фінансово-кредитних установ, фінансових і не фінансових інститутів розвитку;

5) розробка і реалізація бізнес-проектів кредитування інноваційної діяльності.

Практика показує, що розбудова системи управління ДПП в Україні повинна включати формування готовності до оволодіння новими управлінськими знаннями та навичками. Тобто потрібен потужний державний сектор, що здатний освоювати нові компетенції, зокрема, в системі ДПП повинні бути менеджери, що є фахівцями не лише в створенні партнерств і управлінні мережевими партнерствами, але й володіти навичками ведення переговорів, управління контрактами, аналізом ринків.

Ефективне управління ДПП повинне спиратися на ряд принципів, розроблених міжнародними організаціями [13]:

1) участь (participation) або ступінь залученості усіх зацікавлених сторін;

2) правило «доброго тону» (decency) – ступінь, згідно з яким створення і контроль за виконанням

правил здійснюються без завдання шкоди та не викликають невдоволення з боку населення;

3) прозорість (transparency) – ступінь зрозумілості й відкритості процесу прийняття рішень;

4) підзвітність (accountability) – ступінь відповідальності політичних діячів перед суспільством за промовлене чи зроблене;

5) справедливість (fairness) – ступінь, в якому вимога дотримуватися правил поширюється рівномірно на всіх членів суспільства;

6) ефективність (efficiency) – ступінь використання обмежених людських та фінансових ресурсів без втрат, відтермінувань чи псування, або без завдання шкоди майбутнім поколінням.

Відповідно до зазначених принципів управління та напрямів застосування заходів окреслимо допоміжні, але не менш важливі заходи. На нашу думку, це:

1) стимулювання та підтримка кредитування інвестиційно-інноваційної діяльності для підвищення доступності кредиту для суб'єктів інноваційної діяльності;

2) вирішення проблеми формування довгострокових ресурсів банків;

3) забезпечення інституційних умов для розвитку інвестиційної діяльності, а саме:

– якісне державне управління (низька корупція, гарантії політичних прав, керованість державного сектора, однозначні законодавчі рамки);

– ефективна система захисту прав приватної власності і регулювання патентних прав (норми права і рівень їх дотримання);

– зрозумілий механізм прийняття політичних рішень в частині інституційних обмежень політичних рішень, що забезпечують їх передбачуваність і визначеність;

– удосконалення нормативно-законодавчої бази;

4) створення сприятливих умов для розвитку зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів ІД;

5) розвиток ефективної інфраструктури підтримки інноваційної діяльності: бізнес-інкубаторів, венчурних фондів.

Модель фінансового забезпечення ІД на засадах ДПП (рис. 2) базується на поєднанні ринкового і бюджетного механізмів фінансування. Ключовим об'єктом взаємодії є кредитно-фінансові ресурси, їх формування та розподіл, що відбувається під впливом дії інтересів суб'єктів ІД. Інструментами стимулювання інвестиційно-інноваційної діяльності на засадах ДПП є адресні інвестиційні програми, концесії, венчурні компанії. На макрорівні вони покликані вирішити проблему формування «довгих грошей», на мікрорівні – активізувати кредитування суб'єктів інвестиційної діяльності.

Акцентуємо, що найкращі результати щодо спільного фінансування ІД досягаються саме на основі принципу взаємовигідності, коли створені умови для взаємодії суб'єктів як партнерів на при-

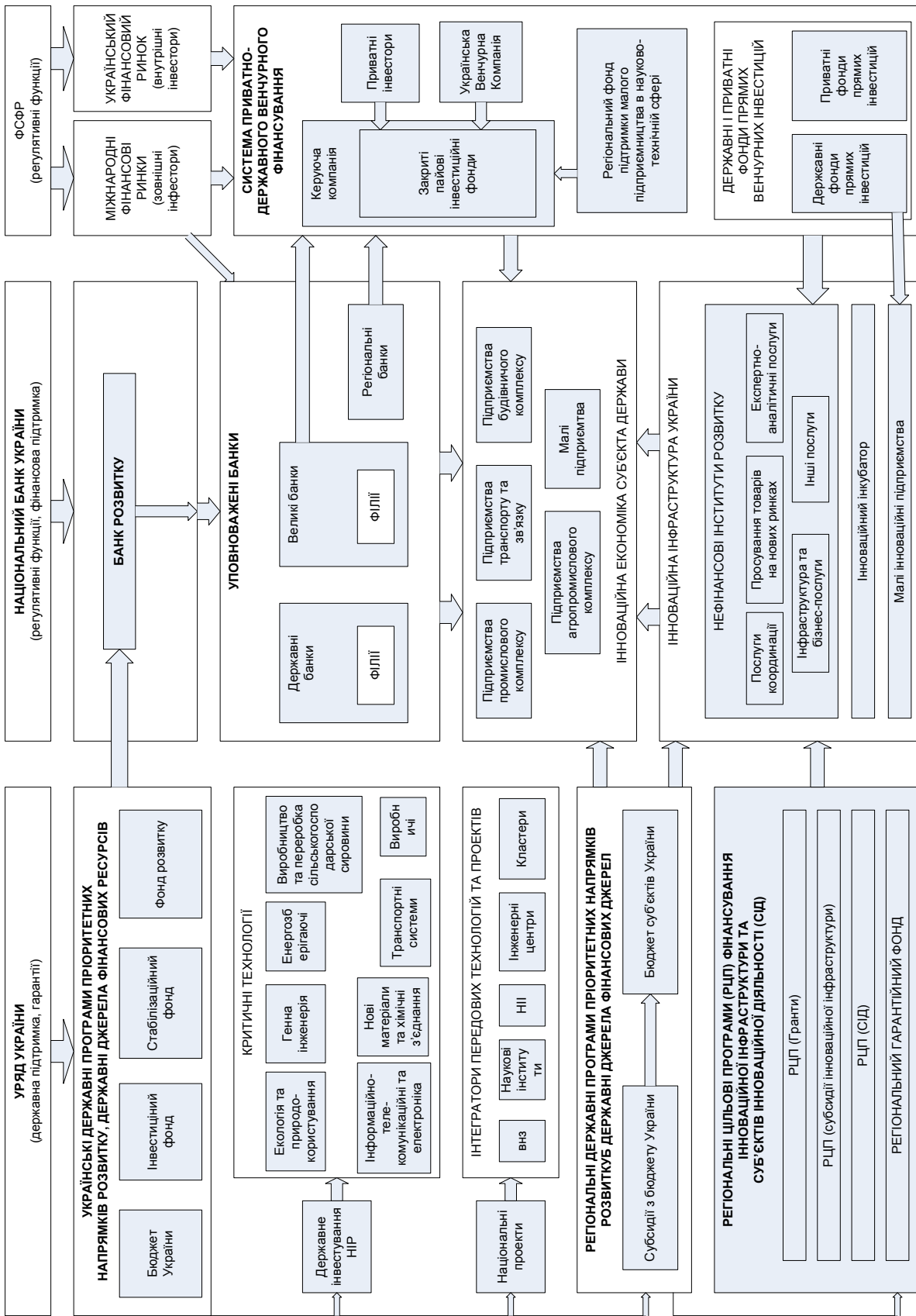

Рис. 2. Концептуальна модель фінансового забезпечення інвестиційної діяльності на засадах розвитку ДПП

Джерело: укладено автором

ватних засадах. Тому принциповим моментом ефективного функціонування ДПП є узгодження інтересів його учасників.

Тобто для покращення фінансового забезпечення ІІД необхідно дотримуватися принципів рівного захисту інтересів держави, кредитно-фінансової сфери та суб'єктів ІІД, які діють в інвестиційно-інноваційному просторі за встановлення рівної відповідальності за фінансування спільних інвестиційно-інноваційних проектів і програм. На жаль, нині в Україні спостерігається домінування інтересів окремих бізнес-груп (лобіювання) у реалізації інвестиційної та фінансової політики держави, що пригнічує інтереси як самої держави, так і окремих учасників інвестиційного процесу. Для розв'язання цієї ситуації слід приділити увагу визначенню інтересів учасників фінансового забезпечення ІІД та їх реалізації фінансовими інструментами на основі захисту відповідними нормативно-законодавчими актами.

Узгодження інтересів учасників ДПП – це складне багатофакторне і багаторівневе завдання координації цілей, що досягається шляхом компромісів і домовленості між усіма учасниками процесу і передбачає:

1) координацію стратегічних цілей, довгострокових планів учасників ДПП;

2) аналіз і оцінку відповідності державних програм фінансування ДПП цілям промислової та інноваційної політики;

3) погодження параметрів проектів ДПП з урахуванням їх інноваційного призначення, включаючи повноваження і відповідальність учасників, перелік заходів, терміни і способи їх реалізації, параметри оцінювання економічних і соціальних результатів, методи мінімізації ризику.

Основою узгодження інтересів учасників ДПП є збалансування їх фінансових можливостей і потреб, попиту і пропозиції фінансово-кредитних і інноваційно-інвестиційних послуг. Незважаючи на те, що в чинних законодавчих та нормативних актах, що регулюють відносини в сфері ДПП,

визначено обов'язковість погодження інтересів учасників економічних відносин, проте відсутня визначеність організаційних форм, принципів і процедур обліку та узгодження інтересів, немає опису конструктивного і універсального механізму взаємодії учасників, способів прийняття ними відповідних рішень і їх юридичних норм, відповідальності за їх невиконання та неналежне виконання, форми і методи контролю тощо. [1; 7; 8; 14] Тому обов'язковою умовою для подальшого розвитку ДПП є введення в дію змін у законодавстві, що регулює відносини у сфері реалізації інвестиційно-інноваційних проектів на засадах державно-приватного партнерства, які викладені у низці законопроектів. [9; 10; 11]

Згідно змінами у податковому законодавстві буде введено ряд податкових пільг:

1) не обкладати податком отримання концесіонером речових прав на земельні ділянки, необхідні для виконання проекту на умовах концесії;

2) виключити з оподаткування цілий ряд операцій, які становлять концесійний проект: виплата концесійних платежів; передача майна в концесію і виведення майна з-під дії концесійної угоди; повернення в державне володіння майна, створеного концесіонером в ході реалізації проекту; компенсація витрат концесіонера, на яку він має право в силу дії договору або в силу закону.

Для застосування цих податкових пільг концесіонер і концесійний договір повинні бути поставлені на облік в фіскальний орган.

Для цього Податковий кодекс доповнять новим розділом XV, який описує особливості ведення окремого податкового обліку всіх операцій, пов'язаних з виконанням концесійного договору. Тобто концесіонер зобов'язаний буде вести окремий податковий облік.

Також, пропонується спростити процедуру оформлення прав за землю. Ділянка, де буде створено об'єкт концесії, повинен передаватися концесіонеру на термін дії договору. При цьому, всіма питаннями розробки і затвердження проекту землеустрою, іншої документації, зобов'язаний займатися представник держави, а не концесіонер. І якщо протягом 9 місяців з моменту укладення договору концесії питання землекористування успішно не буде врегульовано концесіонером, концесіонер матиме право відмовитися від угоди.

Новаціями у концесійному законодавстві встановлені зрозумілі інвесторам процедури зі спільного інвестування важливих для країни проектів, наприклад, гарантування незмінності умов роботи (в тому числі оподаткування) на весь термін реалізації проектів, який може становити від 3 до 50 років. Це ті новації у законодавстві, які наблизять Україну до міжнародних правил державно-приватного партнерства (Директива ЄС 2014 / EU від 26.02.2014). Також, законопроекти спрямовані на усунення дисбалансу у взаємовідносинах учасників державно-приватних партнерств: у приватного партнера більший обсяг обов'язків і менше прав, ніж у державного. Наприклад, інвестор зможе сам ініціювати цікавий йому проект (а не тільки держава, як зараз), а також відстоювати свої права в міжнародному арбітражі.

Хоча, ще залишається цілий ряд важливих моментів, які треба буде врегулювати – наприклад, усунути протиріччя між профільними законами про ДПП і про концесії, тобто проблему неоднаковості процедури укладення різних договорів ДПП. [5]

Отже, для узгодження інтересів учасників ІІД в процесі реалізації ДПП мають бути забезпечені певні передумови, а саме:

Інтереси суб'єктів інвестиційної діяльності на засадах ДПП

Суб'єкт інтересів	Інтереси
Держава	Фінансова підтримка інноваційно-інвестиційної діяльності
Банківська система	Забезпечення макроекономічної рівноваги, зміцнення банківської системи
Бізнес	Модернізація виробництва, отримання прибутку
Наука	Розвиток інтелектуального капіталу, комерціалізація інновацій

Джерело: розроблено автором

- 1) стабільна нормативно-законодавча база;
- 2) механізм вибору пріоритетів фінансування;
- 3) механізми формування і розміщення ресурсів;
- 4) експертиза проектів;
- 5) підготовка управлінських кадрів.

В ДПП у ролі інвестора виступають держава, банки, підприємці та науковці. Тож проаналізуємо їх інтереси та напрями їх реалізації у процесі фінансування ІІД на засадах ДПП (табл. 1).

Участь держави у фінансовому забезпеченні ІІД полягає у:

- 1) виборі та реалізації пріоритетів інвестиційного розвитку;
- 2) створенні сприятливих умов для реалізації інвестиційних проектів, у яких вона не бере участь на засадах дії механізмів вільного ринку.

На жаль в Україні держава демонструє неспроможність ні чітко встановити пріоритети, ні створити сприятливі умови для фінансування ІІД. В умовах останніх кризових подій діяльність вітчизняного уряду втратила стратегічний характер і набула ситуаційного антикризового характеру. Для подолання фінансової кризи 2014–2015 рр. заходи держави все більше відхилялися від цілей реалізації довгострокової стратегії інноваційного розвитку економіки України, що передбачає інвестиційну підтримку інноваційних проектів приватного, насамперед малого і середнього бізнесу. Натомість пріоритетом взято фінансування олігархічного бізнесу. Це актуалізує завдання перегляду форм участі держави у фінансовому забезпеченні ІІД.

У контексті завдань дослідження становить інтерес насамперед розвиток тих ДПП, що мають інноваційний характер, зокрема інноваційно-інвестиційні проекти, кластери, вільні економічні зони, технопарки і бізнес-центри, концесійні угоди тощо. Їх фінансування здійснюється у формі позабюджетних галузевих і міжгалузевих фондів підтримки науково-технічної діяльності. Державне фінансування зазначених ДПП полягає в інвестуванні у статутні капітали підприємств; у венчурні інвестиційні фонди; укладання концесій.

Висновки з проведеного дослідження. Розв'язати завдання активації фінансового забезпечення ІІД ринок самотужки неспроможний. Держава відіграє вагомий роль у фінансуванні ІІД, тому що у сфері її компетентності лежить можливість бути засновником різних ДПП, представляючи інтер-

еси держави. Через державні фінансові установи, що є учасниками ДПП, уряд сприяє формуванню сприятливого інвестиційно-інноваційного клімату; стимулює бізнес (фінансовий і промисловий) до нарощування інвестицій, встановлюючи податки і мита, контролюючи державні витрати, норми резервування, регулюючи облікову ставку і курс валюти.

Завданням держави є формування вертикальних інноваційно-орієнтованих ланцюжків доданої вартості у формі ДПП. Мова йде про переорієнтацію з внутрішньо- і міжкорпоративної конкуренції на внутрішньому ринку до забезпечення конкурентоспроможності на світовому ринку, для чого держава має проводити політику залучення малого і середнього бізнесу до участі в інноваційних проектах, інтеграції та кооперації в різних формах ДПП. Отже, у сфері інтересів держави лежить стимулювання інвестиційної діяльності шляхом створення ДПП у пріоритетних для економічного розвитку сферах.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Господарський кодекс України: станом на 07.03.2018/Верховна Рада України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
2. Винницький Б. Досвід та перспективи впровадження державно-приватних партнерств в Україні та за кордоном / Б. Винницький, М. Лендъел, Б. Онищук, П. Сегварі – К.: «К.І.С.», 2008. – 146 с.
3. Варнавский В. Г. Государственно-частное партнерство: теория и практика / В. Г. Варнавский, А. В. Клименко, В.А. Королев и др. – М.: Изд. дом Гос. ун-та; Высш. шк. экон., 2010. – 287 с.
4. Калінько І.В. Державно-приватне партнерство: зарубіжний досвід та перспективи реалізації в Україні/ І.В. Калінько, Н.В. Гончаренко// Науковий вісник Полісся. – 2015. – № 1 (1) – С. 15–21
5. Податки і договори: яку концесію отримає бізнес./ Нове електронне видання для керівників і бухгалтерів із практичною інформацією щодо неврегульованих та спірних питань// – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uteka.ua/ua/publication/Nalogi-i-dogovory-kakuyu-koncessiyu-poluchit-biznes>
6. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо регулювання концесійної діяльності для залучення приватного сектору до реалізації проектів на умовах державно-приватного партнерства, у тому числі концесії, з метою модернізації інфра-

структури» / Міністерство економічного розвитку та торгівлі // – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.me.gov.ua

7. Про державно-приватне партнерство : Закон України від 01.07.2010 р. № 2404-VI / Верховна Рада України // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 40. – Ст. 524.

8. Про концесії : Закон України від 16.07.1999 р. № 997-XIV. / Верховна Рада України // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 41. – Ст. 372.

9. Проект закону «Про концесії» від від 15.03.2018 р. № 8125 / Верховна Рада України // – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=63630

10. Проект Закону про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо створення умов для модернізації інфраструктури шляхом реалізації проектів на умовах державно-приватного партнерства, у тому числі концесії від 15.03.2018. № 8126/ Верховна Рада України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?id=&pf3511=63632

11. Проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України щодо створення умов для модернізації інфраструктури шляхом реалізації проектів на умовах державно-приватного партнерства, у тому числі концесії 15.03.2018. № 8127 / Верховна Рада України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=63633

12. Реєстр концесійних договорів державного та комунального майна/офіційний сайт Фонду державного майна // Режим доступу: <http://www.spfu.gov.ua/content/spf-rent-consessions.html>

13. Guidelines for Successful Public-Private Partnerships, European Commission,

Directorate General for Regional Policy, January 2003. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/guides/ppp_en.pdf

14. Цивільний кодекс України: станом від 07.03.2018 / Верховна Рада України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

ІНСТРУМЕНТИ ФІНАНСОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ СТАРТАП-ІНДУСТРІЇ В УКРАЇНІ

INSTRUMENTS OF FINANCIAL REGULATION OF START-UP INDUSTRY DEVELOPMENT IN UKRAINE

УДК 519.868:330

Богдан В.І.

студентка

Львівський національний університет імені Івана Франка

Демчишак Н.Б.

д.е.н., професор кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту

Львівський національний університет імені Івана Франка

Досліджено теоретичні аспекти функціонування стартап-індустрії. Визначено основні підходи до тлумачення стартапів. Проаналізовано особливості розвитку стартапів в Україні. Визначено інструменти фінансової підтримки інноваційних проектів. Здійснено аналіз напрямів використання інструментів фінансової підтримки інноваційних проектів в умовах вітчизняної економіки.

Ключові слова: стартап, бюджетні інструменти, інструменти фінансового регулювання, інноваційні проекти, стартап-індустрія.

Исследованы теоретические аспекты функционирования стартап-индустрии. Определены основные подходы к толкованию стартапов. Проанализированы особенности развития стартапов в Украине. Определены инструменты финансовой поддержки инновационных проектов. Осущ-

ествлен анализ направлений использования инструментов финансовой поддержки инновационных проектов в условиях отечественной экономики.

Ключевые слова: стартап, бюджетные инструменты, инструменты финансового регулирования, инновационные проекты, стартап-индустрия.

The theoretical aspects of the functioning of the startup industry are investigated. The basic approaches to the interpretation of startups are defined. The peculiarities of development of startups in Ukraine are analyzed. The tools of financial support of innovative projects are defined. The analysis of directions of use of tools of financial support of innovative projects in the conditions of the national economy is carried out.

Key words: startup, budget tools, financial regulation tools, innovative projects, startup industry.

Постановка проблеми. Сучасні реалії ділового життя у світі та Європі пов'язані з активізацією розвитку креативних індустрій, осторонь чого не може залишатись і вітчизняна економіка. Сьгодні поняття стартапу для України є порівняно новим, хоча ця галузь і розвивається достатньо динамічно. Тому актуальним питанням є дослідження сутності стартапів, особливостей, тен-

денцій розвитку галузі стартапів, джерел фінансування таких проектів та напрямів фінансового регулювання і підтримки їх розвитку в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні основи дослідження стартапів у вітчизняній науці поки формуються, однак у світовій практиці вони уже розроблені. Основоположником у цьому напрямі вважається С. Бланк, водночас